POSTARINA U GOTOVU.

CIJENA 3 DIN.

OBITELJ

BKJ
34
1931

ILUSTROVANI TJEDNIK **OBITELJ** IZLAZI SVAKE NEDJELJE

PRETPLATA NA 3 MJESECA DIN 30·—. ZA INOZEMSTVO 3 DOLARA GODIŠNJE. — PRETPLATA SE PLAĆA UNAPRIJED

POJEDINI BROJ STOJI DIN 3.—

UREDNIŠTVO I UPRAVA, ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21. — TELEFON. 54-17. — ČEKOVNI RAČUN POŠT. ŠTED. BR. 33.536

Slika na omotu ovoga broja: VILA PLANINKINJA. Naslikao Matej Schiestl.

VELIKI NATJEČAJ ZA SURADNJU U „OBITELJI“

pod devizom

PIŠI KRATKO!

Živimo u doba brzine. I današnji se čitatelj teško odvažuje čitati duge stvari, osobito dugačke članke. Listajući po časopisu najprije razgledava slike i sitne zanimivosti, zatim će pročitati kraći članak ili kratku novelu, a sve što je duže napisano, ostavlja za drugi put, „kad bude više vremena“. To dakako kod većine znači nikad.

S tim raspoloženjem većine današnjih čitatelja vodi računa i naš časopis, koji želi da u svakom pogledu ugodi svojim čitateljima, te da im zanimivo i korisno štivo daje u obliku, koji im je najmiliji i u kojem će ga sigurno primiti i pročitati. K tome će i to, ako se kratkoćom članaka uvede štednja na prostoru, biti list puniji raznolikoga sadržaja i prema tome i zanimiviji, privlačiviji.

Zato raspisujemo ovaj natječaj pozivajući sve, koji vladaju perom, da u njem sudjeluju,

***Uvjeti** su ovi:*

1. *Članak mora biti poučnog sadržaja iz koje mu drago grane ljudskoga znanja. Preporučaju se teme iz obiteljskog života, o svemu, što je za kuću i za obitelj važno, iz kulturnog područja, iz socijalnog područja, iz tehnike, prirodopisa, medicine, povijesti, umjetnosti itd. Članci s jednom ili dvije slike posebno dobro došli!*
2. *Opseg neka se kreće između 50 do 80 tiskanih redaka naše „Obitelji“.*
3. *Članci treba da su pisani lagano, sočno, zanimivo, duhovito poput kozerije, feljtonistički.*
4. *Rukopisi moraju biti čitljivo pisani, i to uvijek samo na jednoj strani, kako se za tisak uvijek piše.*

Rok za natječaje traje do 1. studenoga 1931.

***Nagrade** su ove:*

Prva nagrada 400 dinara
Druga nagrada 300 dinara
Treća nagrada 250 dinara
Četvrta nagrada 200 dinara
Peta nagrada 100 dinara

Svi članci poslani za ovaj natječaj, nagrađeni i nenagrađeni, postaju vlasništvo „Obitelji“ te ih može po svojoj uviđavnosti uvrštavati ili njima drukčije raspolagati. Za članke, koje ne zapadne nijedna od raspisanih nagrada, bit će autorima nakon uvrštenja isplaćen honorar od 50 para po retku. Isti se pisac može natjecati i s više članaka, — Rukopisi se šalju na

Uredništvo „Obitelji“, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21

GDJEGOD JE POTREBNA MASAŽA

BRZO POMAŽE

ALGA

Dobiva se u apotekama i drogerijama i svim boljim trgovinama **1 boca Din 16·—**

*Izdaje Konzorcij jeronimskih časopisa (predstavnik dr Josip Andrić). * Odgovorni urednik dr Josip Andrić, Zagreb, Trenkova 1.*
Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ulica 2.
Zaklada Tiskare Narodnih Novina u Zagrebu.

2813

BROJ 34 OBITELJ GOD III

U ZAGREBU 23 KOLOVOZA 1931

TRSAT

PRILIKOM PROGLAŠENJA KAPELICE MAJKE BOŽJE TRSATSKE BAZILIKOM

NAPISAO ZLATKO MILKOVIĆ

Poput drevnog čuvara povrh samoga Sušaka na granici dviju država diže se Trsat-grad. Razrušene kule, stara, zagasita patina prošlih vijekova, tek tu ili tamo po koji slomljeni mramorni stup priča davnu priču o postanku i biti toga grada. Za tamnih noći, kada samo šumi u dubini more i vodom se razlijeva srebrni trak mjeseca, kao da se među starim, podrovanim zidinama giblju sjene trsatskih gospodara, sve jedna za drugom, pognutih glava, ožigosani vječnom šutnjom i vječnom tajnom. Giblju se polako, tromo, kao da se ne giblju oni, već da ih nose blijede uspomene. I oni su tamni, kao što je i tamna noć oko njih i rubovi im se rastapaju u nejasnoj crti.

Trsat ima slavnu prošlost! U njemu su obitavali junaci — Hrvati, bio je on stan krčkim knezovima Frankapanima, Nugentima — u njemu su noćili kraljevi i oni su se borili za njega. U tome gradu pokopan je i slavni branitelj Klisa, Petar Kružić. Ali još postoji nešto, zbog čega je Trsat slavan. Slavniji od svih ostalih gradova u našoj domovini. Nije ta slava stečena ni Frankapanima, ni Nugentima, ni Petrom Kružićem, već čudotvornom slikom Majke Božje Trsatske, koja se nalazi u maloj kapelici nedaleko gradskih zidina. Posvema je jednostavna ta slika, već pocrnjela od starine, prevučena patinom stoljeća i uokvirena u bogati zlatni okvir. Sama slika razdjeljena je na pet dijelova. U sredini se nalazi lik čudotvorne Gospe, kako drži na rukama Isusa, a s lijeva i s desna su po dvije slike, koje prikazuju prizor iz njezina života.

Ta slika je centar, oko kojeg se kreću sve trsatske legende. Cijela unutrašnjost kapelice puna je zavjetnih darova, dragocijenosti ili ručnih radova ili slika. Slika ima najviše. Niže se slika do slike, prizor do prizora, jedan očajniji od drugoga, jedan gori od drugoga. Vidi se bezbroj brodova na olujnom moru, posred golemih valova, tek jarbol viri iz zapjenjene vode — a brod je ipak spasen uz pomoć Gospe. Izrezane su slike iz novina o propasti Titanica, more je puno leševa, ali onaj, koji se zavjetovao Gospi je spasen. Cijela galerija slika nalazi se u toj maloj tmurnoj kapelici. Nijesu to slike slavnih slikara, niti su rađene u ulju ili akvarelu. Tek jednostavni crteži priprostoga puka. Risali su to prosti mornari i neuke primorke i neravnim slovima ispisali dolje pod slikom svoju zahvalu. Ali imaju te slike nešto, što nemaju slike ni najvećih majstora i umjetnika. U niti jednoj slici nema toliko utisnute vjere i duha, kao u ovim priprostima. Michelangelov Mojsija nas zadivljuje svojim grandioznim formama, staje nam dah pred tim glomaznim kamenom, omamljuje nas ritam nerečenih riječi, koje mu čitamo u očima, u svakoj crti lica. Ali mi se ne divimo Mojsiji, mi se divimo — Michelangelu! Ali ovdje je obratno! Iz svake najmanje slike, iz onog malog rascufanog papirića, na kome je grubim i neravnim crtama označen kakav lik, sijeva upravo ono duboko, duboko vjerovanje, koje je usađeno u najskriveniji kutić ljudskog srca. Dok tko hoće da upozna dušu našeg Primorca, ne smije mimoići trsatsku kapelicu.

Kroz stoljeća i stoljeća nakupilo se neizmjerno blago u toj crkvici, sve darovano po vjernicima. Stara je ta crkva, tako stara, da joj se početak gubi u magli. Tek jedna legenda kaže, kako je postala. Držim, da će biti najbolje, da je od riječi do riječi stavim na papir onako, kako ju je zabilježio naš poznati historik gospodin Laszowski.*

* E. Laszowski: Hrvat. povj. građevine I. (str. 7.).

»Nedaleko grada trsatskoga stajaše već u XIII. vijeku župna crkva sv. Jurja, a nešto dalje prazno mjesto zvano Ravnica, koje bijaše svojina neke udove Agate. Unoći 10. svibnja 1291. osvane na Ravnici mala kućica, nalik na crkvicu. Ova bijaše sagrađena od prosta kamena na četiri ugla s jednim prozorom i s jednim vratima, a urešena malim zvonikom. Kućica nije imala krova. Iznutra bijaše ukrašena oltarom i slikom blažene Gospe i sv. Ivana. Ozdo bijaše na istoj slici prikazan pozdrav Marijin. Na stijeni visjelo je raspelo. Još bijaše u drugom kutu kip Majke Božje s djetetom, izrezan od cedrova drva i odjeven u bijelo odijelo. Svi ovi predmeti bijahu izrađeni rukom sv. Luke i drugih apostola i evanđelista.

Nitko nije znao, odakle je došla ova kućica, dok nije bolesni trsatski župnik Aleksandro obavijestio puk, da mu se u snu javila Majka Božja, bijelo odjevena, i kazala mu, da je ova kućica donesena po anđelima iz Nazareta i da je to ona ista kućica, u kojoj je anđeo Gabrijel navijestio začeće sina Božjega. Puk povjerova svome župniku te nagrne sa svih strana, da se pokloni sv. kućici i pravoj slici Majke Božje. To se čudo razglasi po cijelom kršćanskom svijetu.

Čudnovata ta kućica stajaše na tom mjestu pune 3 godine i sedam mjeseci, kada je godine 1294. 10. prosinca ne digoše anđeli te odnesoše i namjestiše najprije tik neke šume kod mjesta Rekanata, na zemljište žene Lorete, blizu grada Jakina (Ancona). Po Loreti dobi crkvica ime Bl. Gospe Loretske. Odovud je prenesoše gore više na neko brdo, a onda napokon ju postave uz cestu.

Na trsatskoj Ravnici, gdje stajaše nazaretska kuća, dade knez Nikola Frankapan (?!) sagraditi malu kapelicu u staro-grčkom slogu i niskim krovom.«

Toliko legenda! A istina? Istina je to, da ta kapelica postoji još i danas, da se u njoj nalazi još i danas čudotvorna slika Gospe, koju je navodno imao izraditi sv. Luka i da je crkva puna zavjetnih darova i zahvalnica, što su se zavjetovali nevoljnici.

Kao da lik čudotvorne Majke Božje trsatske lebdi iznad cijele Hrvatske i da je brani i čuva svijesna, da je ona Kraljica Hrvata.

ZVONO

SPJEVAO STJEPAN DEVČIĆ

Zvono me prati, a srce boluje,
zvono žalbu razlijeva po metalu,
zvono mi dira dušu uzdrhtalu,
za nečim gorko žaluje.

Nekad je radosno, u njegovu zvuku
izvija se nada, ona će se vratiti,
ona će blijedu pružiti ruku,
a naš će je blagoslov pratiti!

Nekad se opet znade rastužiti
i mene sjeti, da sam ubog,
da joj ne mogu ništa pružiti
do srca svog.

Tornjevi mole, zvukovi tuže,
oj nekud će umorni leći,
a hoće li kadgod i meni reći:
»Moj druže, moj žalosni druže!«

O nevjesto moja, o nevjesto moja,
o da ti znadeš, ne gledaj me snuždena,
plače zvono, plače bez pokoja,
zacijelo je sudbina takva suđena.

Razlijegaju se zvukovi, tornjevi mole,
čežnje se moje u molitve skruše,
o kako me bole, koliko me bole,
te mrtve nade na dnu moje duše!

Zvoni, kuda ću umoran leći?
zvono je žalba razlita po metalu,
zvono mi dira dušu uzdrhtalu
i šapće spokojne riječi.

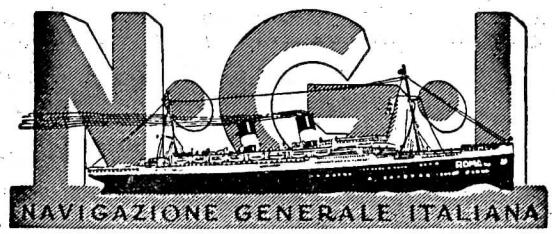

ZAGREB, ZRINJSKI TRG 16
Brzojavi: NAVIGAZION — Telefon 50-28

Najpovoljnije pruge:
Genova-Sjeverna Amerika: M|S „Augustus“ 31. jula, S|S „Roma“ 21. augusta — **Genova-Južna Amerika:** S|S „Duilio“ 14. augusta, S|S „Giulio Cesare“ 8. septembra. — **Genova-SrednjaAmerika-Južni Pacifik:** S|S „Colombo“ 14. jula, M|S„ Virgilio“ 11. augusta. M|S„Orazio“ 8. septembra. — **Genova-Australija:** M|S „Romolo“ 8. augusta. M|S „Viminale“ 1. oktobra. — **Genova-Brazil 11, Genova-Uruguay i Argentina samo 14 dana.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SITMAR“. Pruge iz Genove za **Egipat, Palestinu, Grčku i Carigrad.**

N. G. I. zastupa: Društvo „SAN MARCO“. Pruge: **Dva puta nedjeljno Venezia-Trieste-Split-Dubrovnik i obratno. Dnevna pruga Fiume-Ancona. Četrnaestdnevna pruga Venezia - Trieste-Ancona - Bari-Brindisi-Rodi - Leros-Smirna.**

PADOVANSKE SVEČANOSTI za vrijeme proslave objetnice **SV. ANTUNA:** N. G. I. i sva njegova podzastupstva u svim većim mjestima Jugoslavije davaju upute i organiziraju izlete i hodočašća u Padovu.

BENEDIKTINSKA BAZILIKA SMRTI MAJKE BOŽJE

NA BRDU SIONU U JERUSALEMU

GRAĐENA U STILU BEURONSKE UMJETNOSTI

U NJOJ ĆE BITI PODIGNUT HRVATSKI OLTAR

OSVJETLAJMO HRVATSKO IME U JERUSALEMU!

Nismo mi Hrvati u prošlosti bili među posljednjima, koji su svoj dio pridonosili za čast i slobodu domovine Kristove. I Hrvati su s ostalim zapadnim kršćanskim narodima sudjelovali u križarskim vojnama za oslobođenje Svete Zemlje. I Hrvati su bili kroz stoljeća među čuvarima Siona, među čuvarima Svetoga Groba, među čuvarima Svete Zemlje: taj časni naziv nose od trinaestoga stoljeća franjevci, koji su i nakon križarske katastrofe odvažno i neustrašivo ostali, da čuvaju palestinska sveta mjesta kršćanstvu. Ne zna se, koliko je hrvatske mučeničke krvi proliveno u Svetoj Zemlji, ali da bl. Nikola Tavelić, jerusalemski mučenik, franjevac rodom iz Trogira, koji je za krst časni mučenički poginuo u Jerusalemu g. 1391., nije bio jedini Hrvat, koji je život svoj u onim stranama dao za Kristovu vjeru, to je gotovo sigurno. Samo se ostalima nije ime sačuvalo. A među najvećima, koji proslaviše hrvatsko ime u Svetoj Zemlji, bio je svakako franjevac Bonifacije Dubrovčanin, koji je restaurirao g. 1555. hram Božjega groba u Jerusalemu, te se spominje kao najveći obnovitelj tog najsvetijega hrama kršćanskoga svijeta.

Dođemo li međutim danas u Svetu Zemlju, vidimo divno natjecanje sviju kršćanskih naroda u revnosti za Kristovu domovinu, ali Hrvatâ u tom revnovanju ne nalazimo. Zaostadosmo negdje. Dadosmo se preteći od drugih. Kao da nismo potomci djedova, koji znadoše, što vrijedi čast i ugled svakoga naroda pred svijetom. A gledajte, kako Česi rade: podigoše u kratko vrijeme jedan oltar u Betlehemu, jedan u Nazaretu, objesiše divna kandila sa svojim natpisom unaokolo glavnog oltara u bazilici Smrti Majke Božje na Sionu, spremaju prijestolje za baziliku Rođenja Kristova u Betlehemu, te tako svake druge ili treće godine pridonose koji dio na uzveličanje svetih mjesta. U getsemanskoj bazilici je desetak evropskih i američkih naroda uzveličalo mjesto, gdje je počela muka Kristova. I tako to ide redom, kudagod dođete. Ali uzalud biste među svim tim narodima tražili i Hrvate To nas se osobito nemilo dojmilo, kad smo u divnoj bazilici Smrti Majke Božje u Sionu vidjeli nov oltar, što ga nedavno ovdje podigoše Madžari Kraljici Ugarske (Reginae Hungariae). U svima se nama videći to u duši rodila spontana odluka: tu moramo podići i oltar Kraljici Hrvata! I Poljaci hoće da isto tako tu podignu oltar Kraljici Poljaka.

Temelj je tom divnom naumu, da jednim hrvatskim oltarom u najljepšoj modernoj benediktinskoj crkvi jerusalemskoj pokažemo svoju tisućgodišnju odanost kršćanstvu, koje je poteklo iz ovog svetoga grada, i da u natjecanju s ostalim kršćanskim narodima osvjetlamo hrvatsko ime na tako uzvišen način pred cijelim svijetom, dan prigodom nedavnog hrvatskog hodočašća u Jerusalemu. Pokroviteljstvo su nad tom akcijom preuzeli preuzvišeni gospodin dr Antun Bauer, nadbiskup zagrebački i hrvatski metropolita, te preuzvišeni gospodin Rafael Rodić, nadbiskup beogradski, koji je za tu prekrasnu namisao dao prvu inicijativu kao duhovni vođa ovogodišnjeg prvog hrvatskog hodočašća u Svetu Zemlju.

Ne sumnjamo ni najmanje, da će ovu veličanstvenu stvari prigrliti i poduprijeti svi Hrvati. Radi ponosa i časti imena i roda svoga. Ne ćemo da budemo posljednji ondje, gdje su nam preći uvijek među prvima bili. Zato tkogod osjeća hrvatski ponos u sebi, neka ne propusti koji prinos u spomenutu svrhu poslati *Odboru za gradnju hrvatskog oltara u Jerusalemu, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.*

ANICA

ROMAN JEDNE SELJAČKE DJEVOJKE
NAPISAO F. S. FINŽGAR - PREVODI P. TIJAN
(NASTAVAK.(

Došla je Gospoja. Anica je ustala u četiri sata i spremila se u crkvu k ispovijedi. Bila je članica Marijine družbe, a taj dan je bila za njih zajednička sveta pričest.

Lakih nogu i lake savjesti je Anica išla svaki mjesec k ispovijedi. Taj put joj je bilo teško. Upravo blizu crkve ju je nenadano bocnula savjest:

»Djevojko, ti imaš momka! To, to!«

Gorkost je snađe. U crkvi je otvorila molitvenik i pridružila se družicama, koje su se redale oko ispovijedaonice.

Počela je čitati. Nije mogla. Isti glas joj je neprestano zvonio:

»Djevojko, ti imaš momka!«

U tlo je gledala sva zamišljena i jagode su na krunici, koje je bila ovila oko ruke, postale znojne. Anica ih pogleda i sjeti se, da joj je krunicu donio Ivan s hodočašća za oprost. Uistinu je bila lijepa, ali je zaželjela onu materinu, drvenu, i žao joj je bilo, da se nije toga sjetila kod kuće.

Red se kod ispovijedaonice približavao kraju, družice su odlazile vesele pred ovjenčan kip okrunjene Marije, višnjaste vrpce su se svijetlile ispod bijelih rubaca. Anica je što dalje sve više bila u brizi. Tako joj je prebrzo tekla danas ispovijed, kako joj drugiput tekla prepolagano.

Uzdahnula je, kad je pokleknula.

Prozorčić je zaškripao, Anica se sva stresla Kod prozorčića se dignula ruka: Gospod neka bude u tvojemu srcu, da se dostojno ispovijediš.

Anica je uzrujana govorila nekoliko svakidašnjih slabosti. Nato je zamuknula.

Sivokosi župnik počne: »Gledaj, dijete moje, danas se digni srcem i dušom u nebo k svojoj Kraljici, koja je . . .«

Anica nije poslušala.

»Molim, još nešto,« izgovori teška srca.

Ispovjednik nagne sivu glavu k prozorčiću.

»Momka imam,« uzdahne Anica, teška mora joj se odvali sa srca i sva predana posluša nauk.

Idući kući Anica se navlastice uklonila društvu, da promisli, što joj je bilo zapovjeđeno.

»Promisli, da li je tvoj momak vjeran? Bez Boga nema blagoslova ni sreće,« upozorio ju je župnik.

»Ivan je takav,« sudila je naglo Anica i nije sumnjala u taj sud.

»Pomisli, da li ćete imati toliko, da ne ćete biti gladni ni ti, ni on, ni djeca, ako ih Bog dade!«

»Kupi kućicu, imanjce je oko nje, ne ćemo biti gladni.«

»I promisli, nije li pijančevanju odan. Više je sretna zadnja služavka nego pijančeva žena.«

»O, Ivane, toliko puta su rekli, Mijo je rekao, da je bio pijan, jer je bio ljut, kad mi je na đurđevsku nedjelju donio srce. A nije bio, uistinu nije bio.«

»I napokon ti kažem, moje nedužno dijete: bježi — bježi! Prilika čini tata. Stari ljudi su tvrdili, djevojko, poštuj stare riječi: Gdje su ljubav pojeli prije braka, u braku su je svagdje bili gladni!«

Anica je te zadnje riječi jedva razumjela.

»Da bi tko o meni što mislio, ili o Ivanu tako sudio, ne, nikada!«

Gotovo se razljutila na župnika. Ali naglo ju je ostavila zlovolja, kad je promislila prva tri savjeta i nije našla prigovora. Sva vesela je došla kući.

Toga dana nije govorio Ivan s njom. Jedva par riječi kod objeda. Potajno ju je gledao, a u očima i na licima joj je gorjela svetost. Otkrio bi joj se bio kao crkvi i sav je ponosan bio na nju

Iza objeda je zapovjedio Mokar, da zapregnu, i odvezao se s Ivanom radi trgovine drvom.

»Danas je prilika,« pomisli odmah Ivan, kad su sjeli u kola. »Upitat ću ga radi kućice.«

Ali su prošli već susjedno selo, došli u drugu župu, razgledavali su i kupovali, ipak još nije mogao izustiti ni riječi. Više puta je već zakašljao i pripravio riječ, ali upravo tada ga je gospodar prekinuo i počeo razgovor o stvarima, koje ga se nijesu ništa ticale.

Noć je već pala, kad je Ivan pred gostionicom zapregnuo i svijetlio oko kola. Mokar se glasno smijao na pragu, pred njim je išao krčmar sa svjetiljkom, a nekoliko ljudi ga je pratilo.

»Dobre je volje. Puši vržinku,« pogleda Ivan. »sada ću ga uhvatiti.«

Riđan je zatoptao po prašnoj cesti. Ivan je počeo:

»Gospodaru, valjda znate, što sam naumio. Za koliko biste dali kolibu?«

»Dakle se ženiš?«

»Što bih drugačije? Anica mi se čini tako pripravnom i korisnom, da je samo pravo, ako se uzmemo.«

Ivan je pucnuo bičem.

»Tvoja glava, tvoj svijet! Koliba ti je na prodaju i tebi pet stotina jeftinije nego drugomu. Dat ćeš mi pet banki; vrijedi, da je brat bratu daje.«

»Pet,« prihvati Ivan otegnuto.

»Nije preskupa. Tisuća me je stajalo popravljanje. Pogledaj je samo dobro. Kao nova je. Pred kućom voda, sve potrebno oko nje, samo to vrijedi tisuću.«

Mokar je stiskao viržinku, jer nije vukla, da su iskre letjele za kolima.

»Nemam toliko,« izgovori Ivan i zasrami se sav satrven.

»Počekat ću te. Ali zapravo vam se ne žuri! Počekajte; Anica je još kao dijete, a ti također nemaš još ćele. Pomisli i ovo: Prazna koliba je malo. U staji ništa, u kolibi ništa. Ako ti je pravo, prodat ću ti par teladi. Nešto malo ćeš mi dati za krmu, za tri godine ćeš imati dvije muzare, tako reći, badava. Osim toga zaslužit ćeš ti, zaslužit će

Anica, druge godine ću joj povećati plaću, jer ona je zadovoljna s njom — vidiš, tako bi bilo pametno.«

»Aha,« otegne Ivan sumnjivo, da se nije znalo, da li mu je po volji ili ne.

Mokar baci viržinku u jarak i zadrijema.

Ivan je gonio i nije bio posve ništa drije movan.

»Tri godine da bih čekao, pravi vojnik. Tri godine, tri godine — — —«

Nesvijesno je mahao bičem i tražio konac tim trima godinama. Činilo mu se, da ga ne vidi i da ga ne će dočekati.

»Anici ću reći. Što će ona reći? — Ne, ne ću joj kazati. — Gdje bih dobio tisuću dinara? — Ako pođem u štedionicu — dobio bih, onda još jednu, za živinu i oruđe — to su dvije. Previše bi bilo duga. — Po gospodarevu mišljenju bi bilo pametno. — Misli on. Ne, ne ću se strpjeti te tri godine uz nju, a bez nje. — Već znam. U Ameriku ću je povući. Tamo se zasluži. Već takvi zasluže, koji su radnici slabe dobiti. — Ipak bi Anica bila kod kuće. — I Mijo također kod kuće — i tko zna, tko već. — Ne idem!«

Ivan uveze u dvorište, razdvojen i satrt, da je zaboravio zvati gospodara, koji je udobno spavao u kolima. Kad je ispregao, činilo mu se, da je ispod kuhinjskog prozora pobjegla crna sjena Pustio je ispregnutoga konja i skočio u vrt, gdje se izgubila prikaza. Riđan je išao k bunaru i prevrnuo prazan kabao. Štropot je probudio Mokara, koji je protro oči, ogledao se i opazio konja.

»Ivane,« poviče, »zar luduješ? Vrućega konja na korito!«

Sluga dotrči iz vrta i čvrsto zgrabi riđana za uzde.

»Netko se šuljao oko kuće i pobjegao kroz vrt.«

»A, tko bi bio? Spremi konja i ne napajaj ga vruća.«

Gospodar siđe s kola i pođe gunđajući u kuću. Vrata od predvorja se sama otvore. Ivan je čuo Aničin glas, kad mu je ponudila kave, kako joj je bila naručila gospodarica.

»Ne ću, ništa ne ću,« mrmljao je gospodar, uhvatio se za držalicu i pošao uz stepenice.

Ivan je naglo privezao konja i išao na prstima do kuhinjskoga prozora. Upravo tada se ugasilo svijetlo. Samo je sjenu Aničinu ugledao na bijelu zidu.

Za čas je stao i razmišljao. Nato se vrati u staju, zapali svijetlo i posvijetli na Mijin ležaj.

»Nema ga!« izgovori srdito. »O sljepar!«

Žalostan je sio na korito, glavu je podupro dlanovima, uz njega je bijedno treptala stajska svjetiljka.

IX.

Anica se sva tresla, kad je pobjegla iz kuhinje u sobu. U tami se na pô svukla i sjela na skrinju. Ništa nije mogla misliti, prstima je motala trak duge vrpce, koja joj je visjela u naručaj, pa ga je zavijala i odvijala. Kad je zazveketala oprema, koju je Ivan objesio na kvaku pred staju, kad su zaštropotala kola, koja je povukao pod strehu, stresla se i uzdahnula. Nato je nastao mir. Kroz strop se čulo Mokarovo hrkanje, visoko u bregovima je lajao pas pred samotnom kućom.

Anica se naslonila na kraj postelje, stavila ruke pod glavu i počela moliti.

»Nije ga dobio,« najednom se rastresla u molitvi i postala vesela. Ali protjera tu misao i svrši molitvu. Nato se opet uspravi na skrinji, posjedi trenutak, ustane i ode spavati.

Odmah joj se sklopiše trepavice i u polusnu redale se pred njom pobrkane slike: bijela kućica na brežuljku, Ivan, blagdanjska propovijed i govor na sastanku. Najednom je pogledaju i

FRA DR JULIJAN JELENIĆ,
zagrebački sveučilišni profesor, umro je nenadanom smrću u Zagrebu 7. kolovoza te mu je uz velike počasti mrtvo tijelo prevezeno u Visoko u Bosnu, gdje je sahranjeno.

ubodu, kao dva trna, Mijine oči. I u snu sakrije pred njima ruku pod pokrivač i dobro se zamota. Nato nenadano otvori oči, pospanosti nestane i opet ju je bilo strah. Sve riječi, koje je govorio Mijo pod kuhinjskim prozorom, oživjele su, kao da su se uhvatile zidova, i sve se natiskivale kroz vrata u sobicu. I na svakoj riječi su gorjele te oči, koje su drsko gledale u nju i probadale pokrivač, premda se stiskala i dobro zamotala. U vrućoj omami ležala joj glava na jastuku, oči je stiskala, ali su kroz dvostruku tamu gledale na nju Mijine griješne oči i rugale joj se. I kamogod se taj pogled upravio, činilo joj se, da ju je svagdje oskvrnuo.

»Isuse, Marijo, uzdahne, naravna se i podupre o lakat. Ljevicom dopipa škropionicu na zidu, umoči u nju prst i pokropi se.

»Zašto sam se bojala, da ga Ivan ne bi zatekao? Neka bi ga! Možda i jest, kad je pustio konja i potrčao kroz vrt. Pravo mu je.«

Časom joj dođe nova misao.

(Nastavit će se.)

DRUGI TIP DJEVOJKE

Čitajući u novinama razne dogodovštine i tragedija suvremenih djevojaka naše majke s uzdahom na usnama spominju ona prijašnja vremena, kad je sve bilo tako lijepo i dobro i kad je život tekao mirno i staloženo između čvrstih obala tradicionalnih običaja i opće priznatih normi. I onda su spremne da istresu sijaset prigovora i prijekora na svojeglavi postupak »modernih gusaka«, koje lete iz domaćeg ognjišta, gramze za naukom i položajima i tiskaju se neprestano naprijed vladajući se po nekim novim načelima dijametralno različitim od načela onih prijašnjih djevojaka iz sretnih vremena. No često se zbiva, da žene o ženama na prečac sude i da ih strože sude nego

NJ. V. KRALJICA MARIJA U DJEČJEM DOMU U ZAGREBU

što to rade na primjer s muškarcima. Stoga se treba dublje zadubiti i s ljubavlju pristupiti k stvari, jer je jedino tako moguće razumijevanje mnogih poteškoća i nužda, pa često i onih, koje nas svojom neobičnošću na prvi mah frapiraju.

Doista, ono su bila druga vremena! Mnogo je u njima bilo lijepe romantičnosti, mnogo više smisla za društveni red i sklad, nego što ga ima danas. Pa i djevojke su bile drukčije, nego što su danas! Djetinjstvo su svoje provodile u toplom majčinu krilu, u doličnim nestašnostima i igrama, a svi su skupa ulijevali u njihove mlade duše svijesnost o dozvoljenome i nedozvoljenome. Zatim su mnoge od njih i djevojaštvo svoje nastavile u krilu materinjem, u uskom krugu intimnijih znanaca, svojte i ukućana, koji su znali za svaki njihov korak i skoro svaku njihovu misao. Druge su od njih polazile u internat, da se potpuno usavrše u svemu onome, što je ondašnjoj djevojci bilo potrebno da zna i umije, a i tamo je vladao isti red i strogi odgoj, kao što je to bilo i na domaćem ognjištu. I zatim je dolazio zaručnik, da ih oslobodi i povede u svoj dom, gdje će stvoriti novu društvenu jedinicu — obitelj.

A kako je sve to dandanas? Taj negdašnji tip djevojke jedva da se tuitamo održao i mi ga se s pravom uz uzdah sjećamo. Nastupio je rat, koji je otrgao muškarca iz porodice i prisilio ženu da ga zamjenjuje i u onim pothvatima, koji su prije spadali samo na njega. Rat je poremetio socijalni poredak, a i mnoga naziranja, dotadašnje vrednote i ustaljene forme stubokom se preokrenuše. Pa su prve prilike stvorile i novi tip djevojke, koji je doista sasvim različit od onog prijašnjeg tipa. Poslijeratne okolnosti i djevojku su bacile u vrtlog života, namjesto da živi u naivnom shvaćanju i u unaprijed određenim granicama prisiljena je danas ona da dođe u realnost javnog življenja, koje se vrtoglavo komeša prepuno najrazličitijih strasti i koje gazi i prelazi preko svih onih, što nisu otvrdnuli i otporni u borbi i što se ne znadu snaći u novim oblicima društvenim. Dok se prije nije ni mislilo, da bi se djevojci dalo neko zvanje, danas ona mora da se svega prihvati i da se u svim zvanjima zaposli, jer je ona danas prisiljena, da radi loših ekonomskih prilika nosi na svojim slabašnim leđima veliki dio briga obitelji, a često i da vrši ulogu hranitelja. Novi položaj zahtijevao je od nje da se postavi na vlastite noge, da zasuče rukave i da se bori uporedo s muškarcem za vlastitu egzistenciju kao i za egzistenciju svojih. I time je ona izišla iz doma i iz internata, izišla je ispod prijašnje discipline i bila je prisiljena da sama sebe vodi i kontrolira. Tako je stvorila svoj posebni nazor o svijetu i njezino gledanje na mnoga pitanja u životu postalo je drukčije od gledanja njezinih prijašnjih sestara. Da, drukčije! No to još ne znači, da je kurs njezinih vrednota sada niži, Stvar treba promotriti kao jednu novu društvenu fazu, kao činjenicu, koju kao takvu treba uzeti i kritizirati. Pogrešno je tip sadašnje djevojke gledati pod vidom davnog prošlog tipa te kazati, da sadašnji tip ne vrijedi jedino zato, jer je drukčiji, nego što je bio onaj prijašnji. Stoga nova djevojka ima pravo tražiti od starijih više shvaćanja za teške i često gorke svoje prilike, za svoju borbu i slabosti, a ne — kako se to nažalost često čuje — prijezir i proklinjanje. Ima pravo tražiti, da se nju ne sudi prema onim suvremenim djevojkama, koje su nove društvene prilike zloupotrijebile, da se samo mogu u slobodi iživljavati, a koje bi i u onim romantičkim danima »sretnijih« vremena bile iste takve anomalije, kakve su i danas.

Novi tip današnje t. zv. moderne djevojke sve to više ulazi u muškarčevo zanimanje bilo zbog sebe, bilo zbog zajednice. To se više ne da zaustaviti. Društvene prilike su tako htjele i udesile i od te činjenice treba da polazimo te nastojimo prema njoj udesiti savršeniji izlaz i savršeniju budućnost. No ne znači, da današnja djevojka u novim okolnostima ne može biti isto tako i dobra majka; naprotiv može djecu lakše voditi i čuvati od strahota, koje u sebi nose ovi burni dani suvremenog života. Lu Ka.

„EVO NAS U PUŠĆI!“

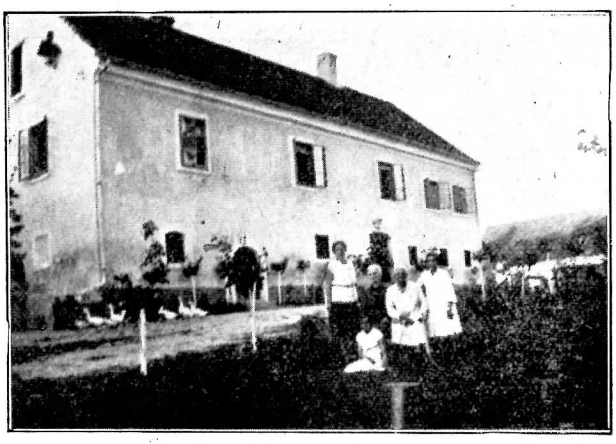

DVOR UDRUGE HRV. UČITELJICA U PUŠĆI

DJEČJI DOM U PUŠĆI

NAPISALA IVKA MARUŠIĆ

U slikovitom kraju Hrvatskoga Zagorja nedaleko sela Pušće nalazi se dobro Udruge hrv. učiteljica, sekcije »Za našu djecu«. Već četvrtu godinu dolaze djeca iz Dječjega doma u Zagrebu na »svoje« dobro, da tamo u bivšem vlastelinskom dvoru provedu praznike. Veseo je taj njihov put u teretnom automobilu, u kojemu ponesu sa sobom i svoje lutke i druge igračke, da se imaju čime zabaviti u kišnim danima. No u Pušći ih dočekaju mnogo veće radosti, nego što su stare poklonjene igračke.

— »Mi imamo dva konja, tri vola, pet krava, dva velika psa i dva mlada Lilu i Lolu«, — govorio mi je jedan dječak s takvim ponosom, kao da je gospodar golemog imetka.

— »Sada smo kupili još jednoga mladoga vola« — govorili su drugi i ponosno pokazivali, što je sve »njihovo« i to upravo oni, koji baš ništa na svijetu nemaju, dapače ni imena, jer su još kao djeca u povoju nađeni pred vratima Doma ili gdje drugdje. Ali oni su u Domu našli »bakice«, »mamice« i »tete«, koje su se odrekle svega, da toj sirotnoj djeci dadu sve. A odrekli su se konačno i svojih praznika, koji bi im kao učiteljicama bili vrlo potrebni, samo da »svoju« djecu izvedu iz zidina Radničkoga dola u divnu Božju prirodu. Učiteljice naime za sav imetak kažu, da je Udrugin, samo djeca su njihova.

Na Pušći, kao i u Domu u Zagrebu, živi se po stalnom redu i programu. Svaki se dan mora korisno upotrijebiti. Svako jutro i večer mole djeca zajedničke dirljive molitvice za sve svoje dobročinitelje u kapelici dvorca, koja je posvećena sv. Obitelji. Zatim idu na rad. Budući da je »sve, kud pogledamo, naše«, nađe se za svakoga posla, koji djeca u istinu s velikim veseljem i savjesno obavljaju, jer rade na svome i za sebe. Plijeve i zalijevaju vrt, beru, nakon žetve, klasje po polju, hrane živad, pasu krave i svinje, pomažu u kuhinji, pospremaju sobe, ili krpaju rublje i čarape. Taj posao rade bez razlike dječaci i djevojčice jednako točno i lijepo.

»To će mi dobro doći u vojništvu«, rekao mi je jedan osamgodišnji dječak, kad sam se začudila, kako je lijepo zakrpao »mamici« čarape. Uz svaki posao ima pjevanja, šale, pričanja i natjecanja, a u igrama i izletima mnogo veselja i smijeha tako, da čovjek dobije dojam, da su se tu skupila samo najsretnija djeca, a ne ona, od kojih svako ima iza sebe tužnu povijest.

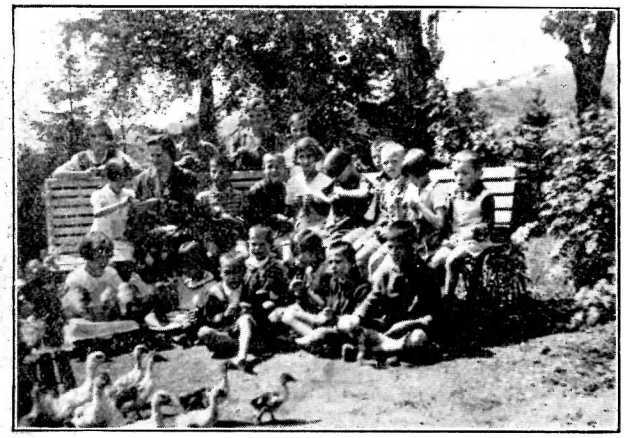

TKO NAJLJBPŠE ZAKRPA ČARAPE, dobit će od „mamice“ čokoladu.

DJECA POMAŽU KOD ŽETVE

Sve četiri slike *foto Ivka Marušić*

DJEVOJAČKO DRUŠTVO U NOVOM ČIČU
U sredini opat i kanonik Ljudevit Knežić s domaćim župnikom A. Busijom

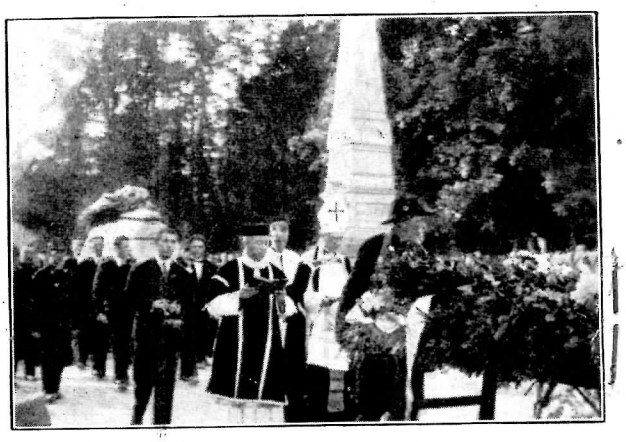

Sprovod vodi biskup dr Salis-Saevis
SA SPROVODA DRA FRANJE ŠIMEC
Foto

SLAVLJE U NOVOM ČICU

U mjestu Novom Čiču nedaleko Zagreba bio je 23 godine župnikom današnji dugogodišnji predsjednik Jeronimskoga Književnoga Društva opat i kanonik Ljudevit Knežić. Svoje župnikovanje u tome mjestu okrunio je devedesetih godina gradnjom divne kapele, kojoj hodočasti mnogo naroda iz cijele okolice. Tako je i ove godine 28. lipnja bila tu velika svečanost, prigodom koje je u novo osnovano djevojačko društvo stupilo 30 djevojaka. Svečanost je uzveličao sam opat presvij. g. Knežić odsluživši svečanu opatsku sv. misu. Na to slavlje došla su i djevojačka društva iz Odre i Velike Gorice sa svojim župnicima preč. g. Kocijanićem i veleč. g. Stepanićem.

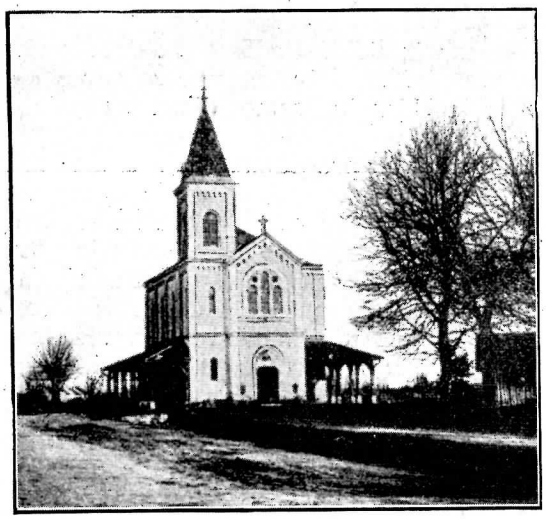

KAPELICA U NOVOM ČIČU,
koja je sagrađena, dok je opat Ljudevit Knežić, sadašnji predsjednik Društva sv. Jeronima bio ondje 23 godine župnik

DJEVOJAČKA DRUŠTVA IZ VELIKE GORICE, ODRE i NOVOG ČIČA SA ŽUPNICIMA

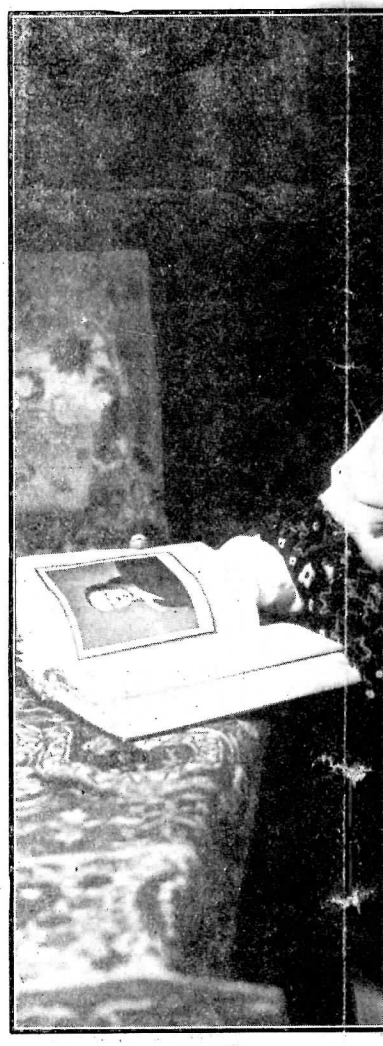

KĆI NAJSLAVNIJEGA RUSI
poznata je kao ljepotica, te j
živi sa svojim
Pacific &

U sprovodu stupa nadbiskup dr Antun Bauer

ECKOGA, PROFESORA U ZAGREBU

Foto Ivo Kirin

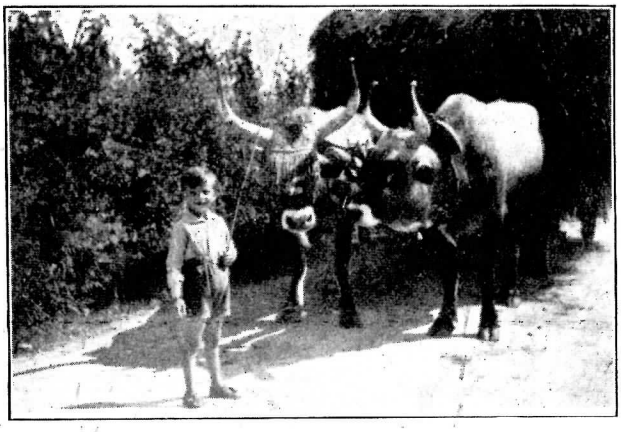

MALI ISTRANIN

PUTOVANJA U LURD I PARIZ

Od 6. do 25. srpnja išlo je iz Zagreba jedno hodočašće u Lurd, koje je usput pohodilo i parišku kolonijalnu izložbu, a zaustavilo se i na više drugih mjesta u Švicarskoj, Francuskoj i Italiji. Bilo je 70 učesnika.

Od 10. do 20. kolovoza pošlo je iz Zagreba drugo hodočašće u Lurd opet sa 70 učesnika. Nije prolazilo kroz Švicarsku niti je skretalo u Pariz.

Od 17. do 29. kolovoza vodi naš putnički odbor »Obitelji« poseban pohod na parišku kolonijalnu izložbu. Putem se zadržaje u glavnim mjestima Švicarske. Pridružilo se 25 učesnika.

Svi će učesnici imati dovoljno prilike, da razgledaju na kolonijalnoj izložbi smotru čitavoga svijeta.

KOD SLADOLEDARA PRIJE 50 GODINA

USKOGA PJEVAČA ŠALJAPINA

, te je zovu najljepšom Ruskinjom,

ojim ocem u Parizu

ific & Atlantic

PRVOPRIČESNICI U KRIŽOVLJANU

21. LIPNJA 1931.

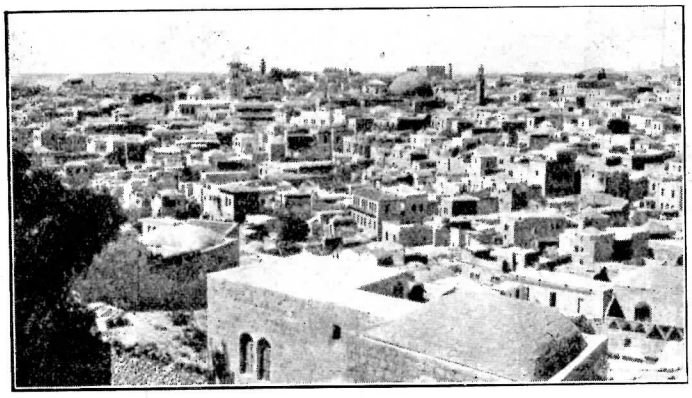

POGLED NA KRŠĆANSKU ČETVRT JERUSALEMA

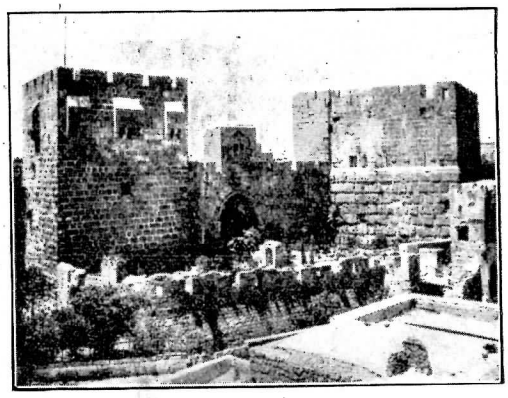

NEKADAŠNJI DVOR KRALJA HERODA

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

PUTOPIS S HODOČAŠĆA U PALESTINU — NAPISAO DR JOSIP ANDRIĆ (NASTAVAK)

Sjeverozapadni dio Jerusalema, to jest onaj, koji je tek s hramom Božjega groba dospio unutar jerusalemskih zidina, naseliše kršćani, te je to i danas kršćanska četvrt grada. U njoj je franjevačka Kustodija Svete Zemlje, kojoj je već sedam stoljeća predano, da čuva i štiti katoličke interese na svetim mjestima Kristove domovine. Tako postadoše franjevci u prvome redu stoljetni čuvari Božjega groba i hrama, koji se nad njim diže.

Hram Božjega groba središte je kršćanskoga Jerusalema. Obuhvata od križarskih vremena i Golgotu i Kristov grob. Prije križarâ je posebna crkva bila nad Kristovim grobom, a posebna nad Golgotom. Što je Golgota danas tako niska, tumači se odatle, što je rimski car Hadrijan god. 130. nastojeći zatrti svaki trag kršćanstvu i kršćanskim svetim mjestima dao vrh Golgote raznijeti, te je na njem dao sagraditi Venerin hram. A nad Kristov grob postavio je Jupitrov kip. Dvjesta godina kasnije podiže se pod carem Konstantinom nad grobom Kristovim bazilika Uskrsnuća unaokolo sa dvanaest krasnih stupova i sa zlatnim križem iznad kupole. A iznad Golgote je sagrađena i god. 336. posvećena bazilika sa pet lađa. Nakon perzijskog razorenja god. 614. i egipatskoga u desetom stoljeću sagradiše križari između god. 1140. i 1160. jedinstvenu baziliku, koja je obuhvatila sva sveta mjesta oko Golgote. Godine 1244. opet razorena, pa do god. 1310. iznova obnovljena doživjela

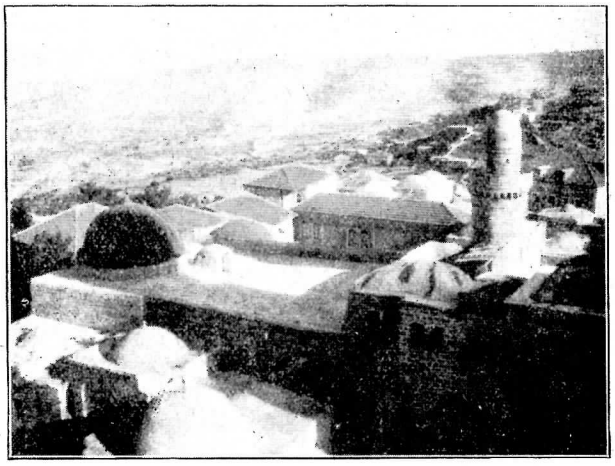

MOŠEJA KRISTOVE POSLJEDNJE VEČERE
Pogled s tornja benediktinske crkve na Sionu

HRVATI U VRTU GETSEMANI
Franjevac im dijeli spomen-cvijeće iz vrta

HRVATSKI HODOČASNICI NEDALEKO TVRĐE ANTONIJE
Lijevo tvrđa Antonija, u kojoj je Pilat osudio Isusa

Nadbiskup Rodić moli na drugoj postaji

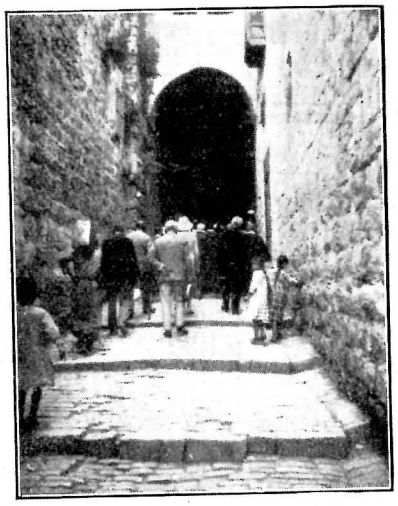

Dolazak k šestoj postaji

Molitva na devetoj postaji

HRVATSKI HODOČASNICI IDU TRAGOM KRISTOVA KRIŽNOGA PUTA

je najznatniju restauraciju god. 1555., koju je proveo fra Bonifacije Dubrovčanin. Zatim su još slijedile dvije obnove, god. 1719. i 1808. Nakon svih tih restauracijâ doprla je bazilika Božjega groba do našega doba ovakva, kakva je danas: sa karakterističnа dva križarska portala, od kojih je desni zazidan, sa dvije kupole, od kojih se pod većom nalazi kapelica nad samim grobom Kristovim, te sa mnoštvom drugih kapelica, što se redaju unaokolo hrama. Stepenice s desne strane ulaza vode na nevisoku pećinu Golgote, na kojoj je Krist raspet.

Kad smo već kod Kristova groba, redamo u misli sva jerusalemska mjesta Kristove muke, te ih za boravka u Jerusalemu sva i obiđosmo.

Muka je Kristova započela izvan jerusalemskih zidina. Na Sionu je mošeja Posljednje Večere, u kojoj danas kršćanin ne smije ni da se prekrsti: ne da strogi arapski čuvar muhamedanac, koji te za pare samo na čas pušta u to mjesto, gdje je Isus pretvorio kruh u tijelo svoje a vino u krv svoju i za rastanak pričestio svoje apostole.

Odatle je nakon večere kroz tihu noć Krist prešao preko doline Cedronske i povukao se u tišinu vrta Getsemani, gdje se krvavim znojem znojio znajući, da će zamalo biti od Jude izdan i od vojnika uhvaćen. Tu se danas diže posve nova prekrasna bazilika, kraj koje je vrt sa osam stoljetnih maslina, što izrastoše iz korjenja onih stabala, koja vidješe početak muke Kristove.

Uhvaćen i svezan odveden je Krist odatle opet

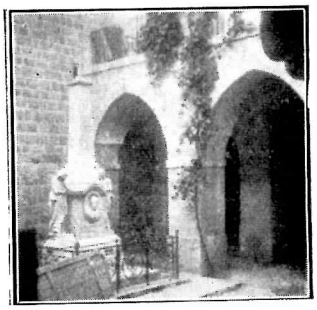

Kajfino dvorište — Anino dvorište

KOD VELIKIH SVEĆENIKA KAJFE I ANE

natrag na Sion, gdje se dizala kuća velikog svećenika Kajfe i do nje velikog svećenika Ane Tu je danas armenski manastir, u kojega je dvorištu apostol Petar zatajio Isusa.

Gonjen od Kajfe do Ane, pa opet do Kajfe, zatim do Heroda i Pilata, koji je vjerojatno u

(Nastavak na strani 558.)

HRVATSKI HODOCASNICI ULAZE U HRAM BOŽJEGA GROBA

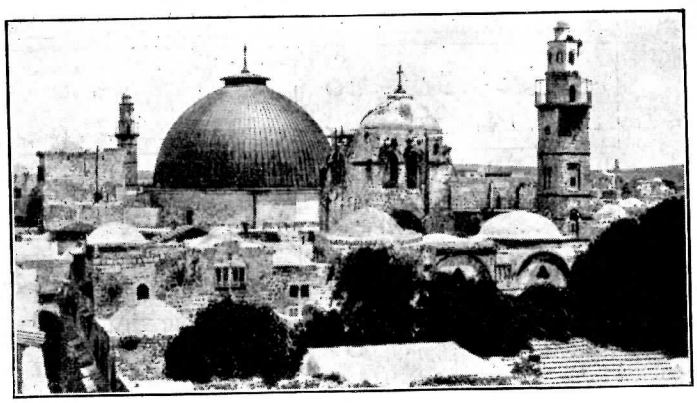

POGLED NA HRAM BOŽJEGA GROBA

Pod većom kupulom je unutar hrama Kristov grob

IZ ZBIRKE DJEČJIH PJESAMA OD BOŽIDARA ŠIROLE

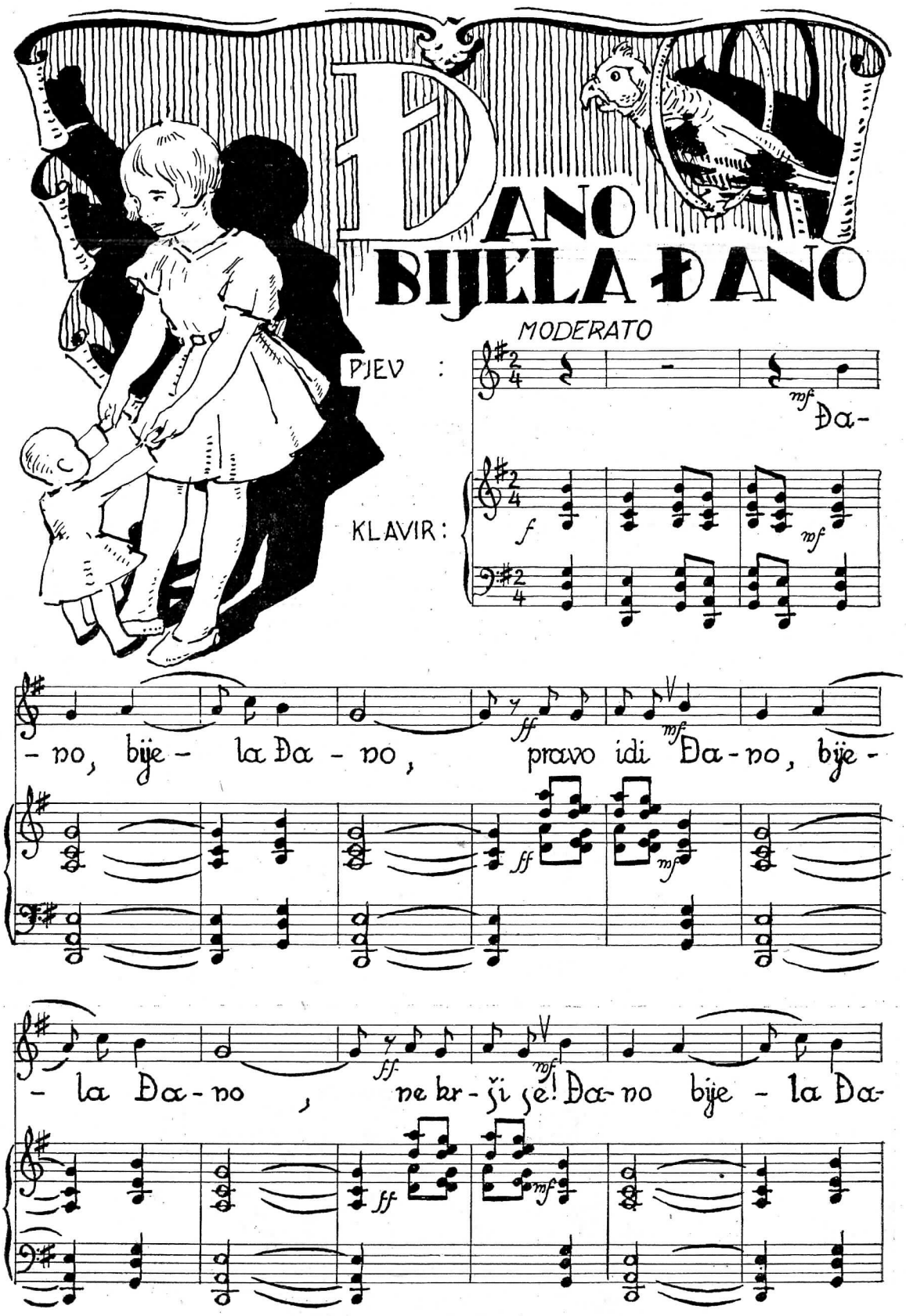
ĐANO BIJELA ĐANO
MODERATO
PJEV :
KLAVIR :
Đa-
-no, bije- la Đa-no, pravo idi Đa-no, bije-
-la Đa-no, ne kr-ši se! Đa-no bije-la Đa-

no, ne lo-mi se! Da-no, bije - la Da - no ,

si-tno igraj! Da-no, bije - la Da - no! pravo

idi, ne kr-ži se, ne lo-mi se, sitno igraj, haj ——.

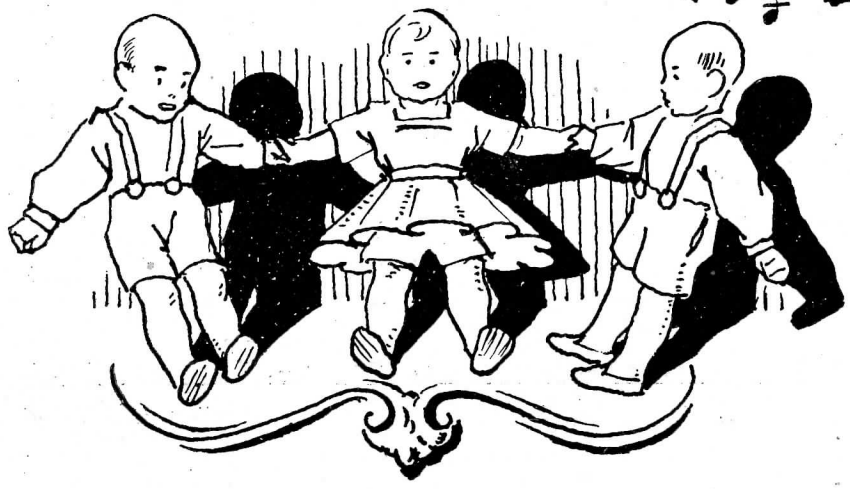

U SVETOJ I PROKLETOJ ZEMLJI

(Nastavak sa strane 555)

tadanjoj tvrđi Antoniji na sjeverozapadu od hrama osudio Krista pod pritiskom židovskih prijetnja na smrt. Podno tvrđe Antonije metnuše na Kristovo rame križ, koji je on morao oko pola kilometra nositi na Golgotu. Idući danas tragom toga križnoga puta Kristova stupamo po tlu desetak metara višem, nego što je bio u Kristovo doba, i po ulicama, koje isprekrštavaju pravi Kristov križni put. Ali smjer je siguran: vodi nas laganim usponom na Golgotu, koja i danas u duši svakoga čovjeka budi najdublje strahopočitanje tako, da je francuski pisac Pierre Loti, koji je kao čovjek bez vjere došao u Jerusalem, slijedeći stope Kristova križnoga puta prema Golgoti bio u dnu duše silno potresen, te je tu uskliknuo: »Ja ne ću nikad pripadati onima, koji Isusa preziru ili ga zaboravljaju... Ponizno se klanjam i stojim pobožno pred tamnim starim pragom, preko kojega je Isus učinio svoje posljednje korake, kad je kao najmanji među nama išao sa strepnjom k velikoj zagonetki svršetka...«

(Nastavit će se.)

MAJKA I DIJETE

Dječji zubi. Kakogod su za odraslog čovjeka zdravi zubi od neizmjerne važnosti, to vrijedi za dječje zube još tri puta više. Samo dijete sa zdravim zubima može dobro i nesmetano napredovati. Od toga, da li dijete ima zdrave zube, zavisi, kako će se održati dječji organizam i kako će se razvijati i rasti. Ako dijete ima već u klici loše, nepravilne, krhljave zube, koji se brzo počinju kvariti, ne može se dovoljno služiti njima, pa onda dakako mora zaostajati i u napredovanju i u zdravlju. Takvo dijete ostaje uvijek slabašno, pa ako i mnogo jede, opazit ćete u čudu, da ne napreduje ni izdaleka onoliko kao dijete, koje manje jede a ima zdrave zube. Zato valja s njegom dječjih zubi već posve rano početi. Već to, kako se dijete hrani u prvim mjesecima, utječe mnogo na njegove zube. Dokazano je, da mnogo zdravije zube dobivaju djeca, koje doji majka ili dojkinja, nego li djeca, koja se hrane iz bočice umjetnom hranom. Klice mliječnih i stalnih zubi donosi dijete sa sobom na svijet, pa njihov razvitak zavisi od zdravstvenih uvjeta, što ih majčino zdravlje daje djetetu već prije rođenja. Dječje zube treba redovno čistiti i njegovati, a čim se na njima opazi kakav defekt, treba odmah poći zubaru s djetetom. Što prije, to bolje.

Užasna nesreća radi majčine neopreznosti. U mjestu Törtel dogodila se početkom ovog mjeseca nesreća, s koga svaku majku mora jeza da uhvati. Mati je ostavila svoje dojenče u kolijevci na dvorištu samo, te je otišla u kuću za svojim poslom. Došao je pijetao i prokljuvao svojim kljunom djetencetu glavicu, i dijete je dakako umrlo. Ne ostavljajte, majke, svoga djeteta nikad bez nadzora!

ZDRAVLJE

Ljetna prehlada. Katkada i manja ljetna prehlada prouzrokuje reumatizam i jače bolove. Možemo se lako prehladiti i za vrućih dana, osobito ako piri vjetar ili ako su večeri hladne. Pa je stoga vrlo potrebno, da se i u to vrijeme malo pričuvamo. Osobitu pažnju valja obratiti odijelu. Tko se podalje šeće, a osobito kasno na večer, neka sobom ponese ogrtač. To isto vrijedi i za one, koji na večer posjećuju koncerte u vrtu, jer se i takom prilikom mnogi prehladio. Ali ako osjećamo makar i samo malo hladnoću, onda se treba čuvati još i bolje.

Upliv vremena na naše tjelesno stanje. U najnovije se vrijeme znanstveno tim bave mnogi liječnici. Zapravo to nije ništa novo za našeg seljaka, lovca, šumara i za sve one, koji većinom žive u prirodi na čistom zraku. Istraživanja o tom nisu dakle stara. Za čista, hladna vremena, a osobito zimi osjećamo se voljkije i svježije. I što barometar duže pokazuje lijepo vrijeme, tim se osjećamo ugodnije. Ali čim nastaje ružno i kišljivo vrijeme, tim se osjećamo i mi težima i biva nam sve neugodnije. Nešto nas tišti, a da zapravo ni sami ne znamo, što nam je. Velimo, da nismo dobro raspoloženi. No nesamo promjena vremena, već su i sunčane zrake u tom pogledu od neizmjerne važnosti. Pa tome puno doprinosi i godišnja doba. Po statističkim se podacima najviše samoubistava dešava u proljeće, isto i epileptičkih napadaja. Ni iste životinje nisu pošteđene od promjene vremena i godišnje dobi. (Tako piše švicarski profesor Loevy).

Kako treba jesti krastavce? Mnogi ne jedu salate od krastavaca, jer da im to ne podnaša želudac. Tko jedući salatu dobiva želudačne boli, taj neka zna, da je uopće slaba želuca ili da salata nije dobro začinjena. Jedino je kod te salate vrlo hraniv sok od krastavaca, a sve ono drugo puno ne vrijedi, a baš to može pokvariti slab želudac. Zato i nije pametno, kako to većinom rade naše domaćice, kad prave salatu od krastavaca. One naime ogule i izrežu krastavce, nasole, izažmu rukama, bace sol, a preostatak začine biberom ili paprikom, uljem i octom, a poneke i vrhnjem. Krastavci se moraju baš pred upotrebom oguliti, izrezati, malo posoliti, zabiberiti, zaliti limunovim sokom ili vrhnjem. Njihov se sok ne smije baciti, jer je u njemu glavna hranivost. Ulje se ne preporuča, jer se teško probavlja. Vrlo je zgodan način, kako krastavce jedu većinom radnici i seljaci. Ogule ga, osole, pa ga tako jedu s kruhom. Tako je još najbolje. I kisele krastavce treba jesti svaki dan, jer je njihova kiselina vrlo korisna, a osobito onima, koji naginju šećernoj bolesti ili ulozima.

KUHINJA

ŠTO DA KUHAMO OVAJ TJEDAN?

Nedjelja. Objed: Ragu od teletine sa cvjetačom. Punjena pržolica prelivena umakom od rajčica i kaša od krumpira. Pohane jabuke. — Večera: Hladno meso (priređeno u podne) sa krastavcima.

Ponedjeljak. Objed: Juha od kiselice s jajima. Bečki odrezak s varivom od bundeva. Kruške. — Večera: Kiselo mlijeko i krumpir s maslacem.

Utorak. Objed: Govedska juha s narezanim palačinkama. Govedina s krumpirom i umakom od luka. Naduvak od badema i šato od vina. — Večera: Francuski krumpir.

Srijeda. Objed: Juha od rajčica. Pašteta od teletine u tijestu od maslaca. Grožđe. — Večera: Pileći paprikaš.

Četvrtak. Objed: Juha od krumpira. Svinjski kotleti s pirjanjenim zeljem. Savijača od jabuka. — Večera: Meso od objeda. Dinje.

Petak. Objed: Juha od zelenja. Pečeni šaran s vrhnjem, krumpir. Štrukli od sira. — Večera: Špinat s jajima.

Subota. Objed: Juha od riže. Bugarski đuveđe i riža. Kaša od jabuka. — Večera: Pohana jetra sa salatom od pečene paprike.

Pohane jabuke. Izreži jabuke na kotače. Od vina, brašna, jaja, šećera, posve malko soli i cimta napravi tijesto kao za palačinke. U to umoči izrezane kotače od jabuka i pohaj u vreloj masti. Kad izvadiš, pospi tucanim šećerom i cimtom.

Pašteta od teletine. Pečeno meso faširaj, pirjani na malo luka, dodaj papra, pospi s malo brašna, ulij vrhnja i nešto bijeloga vina. Primiješaj 2 cijela jajeta. Tom smjesom napuni ili tijesto od savijače ili tijesto od maslaca. Zatim peci u pećenjari.

Naduvak od badema. Miješaj 20 dkg šećera s 8 žumanjaka, 25 dkg očišćenih i samljevenih badema, 2 žlice grožđica i korice od limuna, čvrsti snijeg od 6 bjelanjaka i 2 žlice mrvica namočenih u rumu. Posudu dobro namaži maslacem, i pospi sitnim šećerom, pa u nju metni onu smjesu i kuhaj u pari tri četvrt sata.

M. C.

Anica u društvu.

Značajan je to događaj za takovu malu damu, kad smije na užinu pozvati svoje male prijatelje. Tada obično dobra mamica spremi stol „kao za odrasle". Pa što smeta, ako poslije užine lijepi stolnjak izgleda išaran kao geografska karta. Ništa lakše nego oprati ga Schichtovim Radionom i bit će tako brzo opet čist i bijel.

SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
I ČUVA RUBLJE
ZAJAMČENO BEZ KLORA

KNJIŽEVNOST

Grazia Deledda: »Golubovi i jastrebovi«. U poplavi ciničkih knjiga, bez zanosa i ideala, koje su uvijek dominirale u literaturi, rado pravimo svi mi male ekskurzije u tople, romantične knjige, pune poezije i entuzijazma. Ima jedan život i nad ovim crnim, svakidašnjim, koji nas okružuje, i doseći taj život, to je skrivena želja svih nas, koji smo tužni od prašine i blijedih lica oko nas, sa sušicom u žalosnom oku, što umirući odnose i dio našeg života sobom. Vjerojatno otuda potječe golemi književni uspjeh najvećeg sanjala u literaturi, velikog pjesnika Knuta Hamsuna, kao i njemačkog impresionista Kleea u slikarstvu, i vjerojatno je također, da je velik dio nas baš iz ovih razloga pristupio i romanu »Golubovi i jastrebovi« korzikanske autorice Grazie Deledda, jednom od onih toplih, lijepih romana, u kojima svaka stranica diše romantikom i tihom tugom za nečim, što je prošlo i nikada se više vratiti ne će.

Sadržaj je pomalo bizaran: U selu visoko gore među brdima, gdje nema prelaza ni nijansa, već prevladavaju kontrasti, krivo su optužili, pod sugestijom tradicionalne mržnje, »goluba« Jorgja Nieddu radi krađe »jastrebovi« čika Remundu i njegova kći Banna, da mu ne moraju dati za ženu mlađu kćer Columbu, koju je Jorgi volio i koja je voljela njega. Tu, među planinama i uvalama, gdje gotovo cijele godine duvaju vjetrovi i gdje su tek nedavno prestale krvne osvete, posredstvom biskupa i državnih vlasti odigrava se Jorgjova tragedija: on oboli i u svojoj staroj, pljesnivoj kući čeka utješiteljnu smrt ne primajući nikoga i ne imajući nikoga svoga, tko bi ga pohodio iz ljubavi, osim maloga sluge Pretua, a njegova maćeha dolazi, da mu pjeva opijelo i seljaci ga se klone radi neznanja i lijenosti. Zapušten tako i osuđen na polagano umiranje, iz dana u dan, čeka on Columbu, ne će li ga ipak pohoditi i Bog zna koga sve, osuđen na sanjarenje i jalovo ležanje. No prolazi vrijeme, stiže u njegovo selo gospodska djevojka Marijana i njenim dolaskom uvuče se opet ljubav u Jorgjovo srce, da zamijeni apatiju i mržnju. Za Marijanom dođoše pomalo svi. Dođe i Columba, koja mu je već postala indiferentna i koja se udala u drugo selo. Ipak je Jorgj slabio sve dalje i dalje, i premda se dokazala njegova nekrivnja i cijelo je selo bilo na njegovoj strani, on je bivao iz dana u dan sve prozirniji, sve krhkiji. Tek kad je došlo pismo od Marijane sa priznanjem, da ga voli i kad ga je pohodio stari neprijatelj čika Remunda, Jorgj je osjetio, da će ozdraviti. I pod dojmom tog intenzivnog osjećaja, on se prviput, nakon toliko vremena, okrene na krevetu i čak uspije da sjedne, miran i sretan, u noći. »Prodoše sati, žižak dogori, ali on ostade sjedeći, nepomičan, u mraku, očekujući zoru.«

Autorica poznaje ljudsku dušu. Kao veliki ruski pisac Maksim Gorki, koji također, kao i ona, nije polazio škole, ona opisuje većinom sirotinju, samo na jedan drugi način, t. j. s mnogo romantike. Njezini su tipovi gorštaci, s njihovim praznovjerjem, dobrotama, zločama i glupostima. Rodivši se među njima ona ih je odlično upoznala i toplo zavoljela, i ta se njena ljubav vidi u svakoj stranici ovoga romana. Napose su joj uspjeli suptilni opisi privole, u zimi, kad postoje samo dvije boje: tamna i blijeda. Dobitnica Nobelove nagrade unosi u svaki opis mnogo subjektivnih emocija, većinom impresionističkih. Jedno od najljepših lica u romanu je svakako Columba, premda je autorica bila više naklonjena Marijani. Ona je iznesena u nekoliko preciznih poteza, i njene meditacije i očajanja opisana su majstorski. Ona ima u sebi nešto specifično svoje, što ostala lica nemaju, nalikujući na nekim mjestima jedno na drugo: to je ono toplo, emotivno žensko, što se nalazi samo kod žena, koje mnogo pate u životu i patnjom pe pročišćuju gotovo do uzora. Njena je udaja puno grandioznija u svojoj tihoj tuzi, nego očajanje Jorgjovo, koje je u stvari ipak očajanje slabića. I simpatičnija je od nonšalantne samilosti Marijanine, koja je na kraju krajeva ipak samo brbljava malograđanska gospođica bez onog pravog ženskog u sebi.

Nesumnjivo »Golubovi i jastrebovi« imadu mnogo toga u sebi, što ne odgovara današnjem vremenu, i radi toga će naići nerijetko na neprijatelje. Ali u njima ima toliko poezije i srca, da će živjeti tako dugo, dok bude čitalaca, koji vole sentimentalne pripovijesti i bez usiljene, pozivane bolećivosti, potekle iz srca za razliku od Matilde Serao, autoričine zemljakinje, koja također piše sentimentalne romane). Svakako, knjiga je napisana s toliko topline, da će se svatko, tko je pročita, osjetiti poslije toga bolji.

Roman je izdala Knjižnica Dobrih Romana, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. — Cijena mu je Din 30.—.

I. K.

KUĆANSTVO

Čuvanje emailiranog suđa. Da se u emailiranoga posuđa ne izgubi i ne popuca tako lako glatka emailirana površina, preporuča se, da se svaka nova emailirana posuda prokuha barem kroz ne puna pola sata u vodi, u koju smo stavili octa i soli. Stavljati treba na jednu litru vode pedeset grama kuhinjske soli i isto toliko octa.

Čišćenje prozora od morta. Ako su prozorska stakla zamazana mortom, čiste se jakim octom. Siva, tamna mjesta, koja se inače ne dadu očistiti, bez muke će iščeznuti. Kad se iza toga staklo opere čistom vodom, postane opet bistro i prozirno.

ŠIRITE „OBITELJ"

K I N O

OD POMOĆNICE BRIJAČKOG SALONA — DO NAJVEĆE FILMSKE SLAVE!

Život i karijera Grete Garbo.

Tko je prije deset godina znao da na svijetu živi jedna Greta Gustafsohn!? Jedna od one hiljade tipičnih djevojaka, koje se viđaju po Stockholmu po kancelarijama i modnim salonima, — bila je i današnja najslavljenija filmska zvijezda Greta Garbo. Prije deset godina stupila je u brijačku školu, a po svršetku iste u jednu brijačnicu. Danas Greta Garbo zaradjuje milijune, te je isto toliko zanimljiva kao i tajanstvena. Nju je vrlo teško poznati, jer ima prema ljudima i svijetu neku vrlo kompliciranu odvratnost. Okruže li ju nepoznata lica i pokušaju li s njom da govore, na njenom se licu odmah opazi neki neopisivi strah, njene lijepe oči plašljivo lutaju, a dugački prsti ruke počinju drhtati. I Greta ne može dugo da ostane u gomili; ona bježi od nje. Živi potpuno povučeno i govori samo s nekoliko prijatelja, Šveđana, njenih sunarodnika. Sa Amerikancima se u opće ne druži i to joj se jako zamjerava.

Greta je u životu dosta prepatila. Kad joj je bilo 14 godina, izgubila je oca. U to vrijeme išla je još u školu, ali je ipak već onda znala, što znači bijeda i neosigurana udovica s troje djece. Njen brat Swen i starija sestra Olva morali su u službu. Drugi težak udar za Gretu bila je smrt režisera Mauricea Stillera, koji ju je prije 7 godina doveo k filmu i pod čijom režijom je prvi puta zabilježila uspjeh. Izgleda, da je režiser Stiller bio jedina ljubav Grete Garbo. Dok je živio, bila je samo u njegovu društvu. Kada je čula za njegovu smrt, dugo vrijeme nije se nigdje pokazivala. Lutala je osamljena dane i dane po bregovima. A kad se ponovno pojavila u ateljeru, bile su njene oči bez sjaja, a ona sama bez riječi — nijema... Odlučila je da uzme dopust. I baš kada je bila na putu, da otputuje u Švedsku, stigne ju iznenada vijest, da je umrla njena sestra Olva od raka. Tako je na povratku zatekla na životu samo majku i brata.

Greta se svoje brijačke prošlosti niti najmanje ne stidi, ali nerado o tome govori. Ona je uopće vrlo mučaljiva i sve ono što se o njoj znade, saznaje se preko njenih najintimnijih prijatelja. Još kao dijete voljela je kazalište. Sate i sate je stajala pred kazalištem i promatrala glumce. Prvi put je bila u kazalištu, kad joj je bilo 12 godina. Komad koji je tada vidjela, ostavio je na nju golem utisak. Međutim svoga se prvoga filma ne sjeća.

U život je ušla kao brijački šegrt godine 1920. a godine 1921. nalazimo ju u Stockholmu kao prodavačicu u velikoj radnji Paula Bergstrohma. Zbog svojih lijepih očiju ušla je sa raznim šeširima na glavi u katalog proljetne sezone. Pored sve svoje ljubavi za kazalište nije sudjelovala u diletanskom kazalištu, koje je ova golema radnja imala. Njena karijera filmske glumice započela je u jednom reklamnom filmu. Već kod prve scene šef reklamnog odjeljenja je izjavio: »Od ove djevojke ne će ništa biti — ona nema nikakva dara za film.«

Poslije nekoliko dana, pojavila se Greta u istoj radnji kao manequin u jednom jahaćem kostimu, u kojem je izgledala tako šaljivo, da je njen šef došao na ideju, da s njom snimi nekoliko komičnih filmova Tako je Greta s komikom počela svoju karijeru. Poslije prvog uspjeha igrala je i dalje u raznim reklamnim filmovima. Tako je upala u oči režiseru Mauriceu Stilleru, koji je od Grete Gustafsohn stvorio čuvenu Gretu Garbo. Prvi njen veliki film zvao se »Gösta Berling«. Drugi njen film »Ulica bez radosti« sniman je u Berlinu, gdje se je taj čas nalazio Louis B. Mayer, a njen uspjeh bio je toliki, da je smjesta dobila angažman kod Metro Goldwyn Mayera. U Americi počinje za nju pravi rad. Najbolji režiseri, režirali su njene filmove.

S V E G A P O M A L O

Važnost telefona. Važnost telefona najbolje znade cijeniti privredni svijet. Međutim i političari se znadu vrlo dobro okoristiti tim važnim sredstvom sporazumijevanja. Tako je prigodom nedavnog sklapanja sporazuma između Amerike i Evrope, Amerika platila stosedamdeset tisuća franaka za telefonske razgovore s Parizom. Zastupnici Amerike su govorili s Washingtonom sedam sati i tri četvrta sve na telefonu. To je prvi put u povijesti, da se tako važni pregovori između Evrope i Amerike vode telefonskim putem.

Podmornica s avijonom. Engleska je nedavno izgradila novi tip podmornica, koje imadu sa sobom po jedan avijon. U unutrašnjosti podmornice u tornju nalazi se mali hangar za avijon, i avijon je u njem spremljen, kad se podmornica nalazi pod vodom. Kad je podmornica na površini, izvuku avijon iz hangara, pričvrste mu krila, a poseban stroj ga izbaci u zrak.

Kada raste drveće? Neki francuski botanik je objavio zanimljiv članak, koji se bavi vremenom, u kojemu raste drveće obično između ponoći i šest sati ujutro. Rast nije uvijek jednak. Taj učenjak je izračunao, da drvo naraste između šest i devet sati za osam i dvije trećine posto, od 9 do 12 sati za jedan i jednu trećinu posto, od 12 do 6 sati popodne uopće ne raste, od 6 do 9 naveče naraste za jedan i jednu trećinu posto, od 9 do ponoći za tri i sedam osmina posto, a od ponoći do 6 sati ujutro za 85%. Opaža se dakle, da drveće raste najviše onda, kada sunca nema na obzorju. Ima toga i kod drugih biljaka, ali u manjoj mjeri.

Američki ministar u zatvoru. Prijašnji ministar Udruženih Država Sjeverne Amerike Fall nastupio je kaznu od jednogodišnjeg tamnovanja usprkos svojih sedamdeset godina. Optužen je i kažnjen radi korupcije. Fall je naime kao ministar dao u najam državne petrolejske izvore i na tom poslu zaslužio veliku svotu provizije.

ŽIGICE ČIKE DOBRIJANA

Pri koncu smo mjeseca,
čika nema para,
u džepu mu ostala
posljednja cigara.

S užitkom će upiti
dim cigare male!
Ali vlažne žigice
ne će da se pale!

Već ih je potrošio
tri kutije pune,
srdi nam se Dobrijan,
sve u sebi kune...

Po gomili žigica
bijesnom nogom gaca
i cigaru posljednju
negdje u kut baca...

Š A L E

Za svaki slučaj. »Zašto uzimlješ sa sobom crnu opravu na more?«

»Ta znadeš, da moj muž vrlo slabo pliva.«

U restaurantu. »No, zar je to dobar restaurant?« upita gost konobara, koji ga je posluživao.

»Pa naravno,« odgovori upitani. »Kad naručite kod nas svježe jaje, dobijete najsvježije jaje na svijetu; kad zaželite jaku kavu, dobijete najjaču moka kavu na svijetu.«

»Sad mi je sve jasno,« prekine gost konobara. »Ja sam naime naručio mali odrezak.«

Sporazumna. »Zdjela, koju ste vi, Ana, razbili i opet slijepili, bila je vrlo skupa! Ali ja ću štetu s vama podijeliti!«

»Pristajem, milostiva gospođo! Vi platite jednu polovicu ljepila, a ja ću drugu.«

Iz vojske. Narednik: »Kakav mora da bude vojnik, ako želi da bude sahranjen s vojničkim počastima?«

Redov: »Vojnik mora biti mrtav.«

Iz škotske. Eduardov je rođendan. Čitava obitelj je sakupljena oko stola Eduard nema novaca i zato nema ni darova.

»Ali ipak imam nešto za vas!« reče nenadano.

»Što to, oče?«

»Možete mi čitavoga dana govoriti: vole!, a ja vam za to ne ću ništa učiniti.«

Za dobru ruku. Obitelj Meierbeer napušta hotel na rivijeri. Čitava legija hotelskih slugu stoji na izlazu držeći ruke spremne da prime napojnicu. Gospodin Meierbeer sve čini, kao da ništa ne zna. Kad su već ušli u auto, približi se pikolo:

»Smijemo li vas zamoliti, gospodine, da nam iskažete priznanje na našoj službi?«

»Vrlo rado!«

Tada se gospodin Meierbeer okrene k svojoj obitelji:

»Živjela posluga hotela Excelsior! Živjela!«

Informacija. Stranac: »Kamo ću zapravo doći, kad prijeđem preko ovoga mosta?«

Dječak: »Na drugu stranu!«

Liftboy. »Oče, ja ne bih htio biti liftboy.«

»Zašto ne?«

»Oni svi umiru tako mladi. Zar si kada vidio stara liftboya?«

Moć navike. Putem se zabio čavao u gumu automobilskoga kotača. Vozač, koji je inače zubar, izvadi ga i reče po običaju:

»Tako, budite lijepo mirni, to već ne boli.«

Mnogo obećaje. »No, Ivice, što si danas učio u školi?«

»Ništa, oče, ali sam učitelju kupio jedan sapun.«

Pitanje. »... da, dragi prijatelju, želim se oženiti, jer hoću da postanem samostalan!«

»I zato hoćeš da se ženiš?«

RUČNI RAD

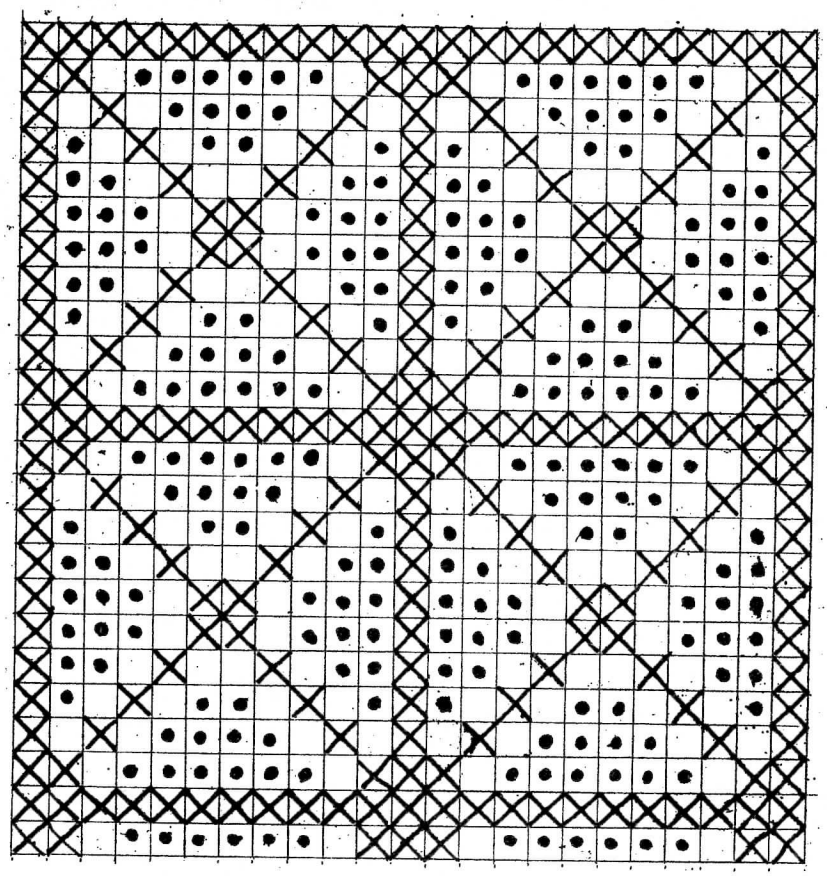

UZORAK VEZEN POKRSTICOM

Ovaj se uzorak veze na staronjemačkom platnu ili torloniji. Radi se u dvije boje. Križići označuju modru boju br. 312, a točke crvenu br. 920. Taj se uzorak radi mnogo u školama, jer je lagan pa ga lako mogu shvatiti početnici. Kod pokrstice treba osobito paziti, da se svi križići rade istim smjerom, a to se najlakše postigne, ako se radi samo polovica križića do kraja jednoga reda, a onda natrag druga polovica. Tako se mnogo uštedi naveza, a i posao je mnogo uredniji.

I. M.

M O D A

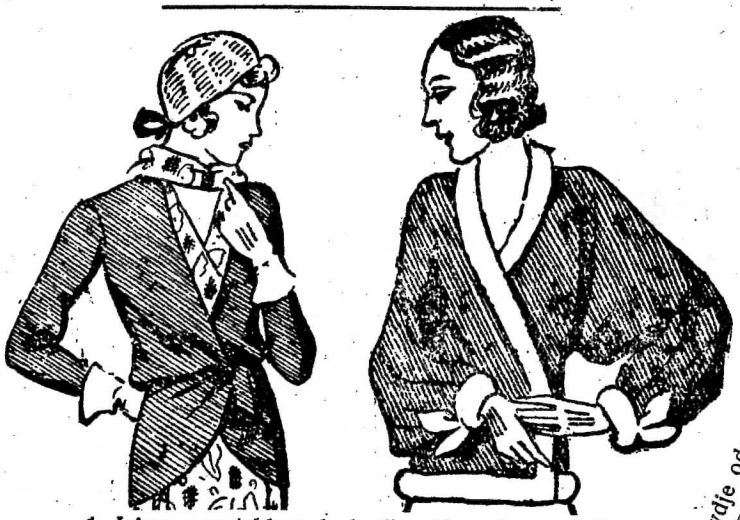

1. Jakna poput bluze iz kraljevski-modrog lanelja.
2. Jakna od zelenog velura s uskim okvirom od hermelina.

Ovdje odreži!
Odgonetački kupon
34. broja »Obitelji« 1931.

ŠAH

REZULTAT II. TROMJESEČJA ŠAHOVSKOG PRVENSTVA »OBITELJI«

U natječaju je izišlo 13 problema. Od toga u jednom potezu 1. u dva poteza 6, u tri poteza 4, u četiri poteza 1, u pet poteza 1. Autora problema bilo je: 8 stranih, 5 domaćih, a od toga 3 originala. Riješenih problema stiglo je ukupno 209 od 17 natjecatelja. Dobrih rješenja ima 165, loših 44.

Redoslijed je natjecatelja nakon II. tromjesečja ovaj:

	Riješio problema
I. Modor Z., Srij. Mitrovica	12
II. a) Trajbar Z., Sl. Požega	12
b) Velić P., Split	12
c) Slade-Šilović M., Trogir	12
III. a) Nemec M., Zagreb	11
b) Žilić K., Osijek	11
c) Buble V., Split	11
d) Koščina T., Split	11
IV. a) Šega Š., Zagreb	10
b) Križanović I., Subotica	10
c) Marčec Z., Sarajevo	10
V. Grekšić F., Novigrad	9
VI. a) Vukasović M., Zagreb	8
b) Davosir V., Križevci	8
VII. Spreitzer J., Osijek	7
VIII. a) Fabris A., Dubrovnik	5
b) Kabalin M., Zagreb	5

Redoslijed natjecatelja nakon I. i II. tromjesečja:

	Riješio problema
I. Modor Z., Srij. Mitrovica	20
II. a) Marčec Z., Sarajevo	19
b) Buble V., Split	19
c) Velić P., Split	19
III. a) Križanović I., Subotica	18
b) Trajbar Z., Sl. Požega	18
IV. Žilić K., Osijek	17
V. a) Vukasović M., Zagreb	16
b) Nemec M., Zagreb	16
VI. Šega Š., Zagreb	15
VII. Davosir V., Križevci	14
VIII. a) Kabalin M., Zagreb	12
b) Spreitzer J., Osijek	12
c) Grekšić F., Novigrad	12
d) Slade-Šilović M., Trogir	12
IX. Koščina T., Split	11

Svi oni, koji nisu sudjelovali u I. i II. tromjesečju u rješavanju šahovskih problema, mogu sudjelovati i u III. tromjesečju. Oni, koji tek sada kane sudjelovati u natječaju, treba da uz rješenje iz III. tromjesečja pošalju i rješenja problema iz I. i II. tromjesečja.

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA

k. z. u ZAGREBU

TRG KRALJA TOMISLAVA 21.

prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

ZAGONETKE

1. Križaljka

Sastavio *Veljko Novak*, Zagreb

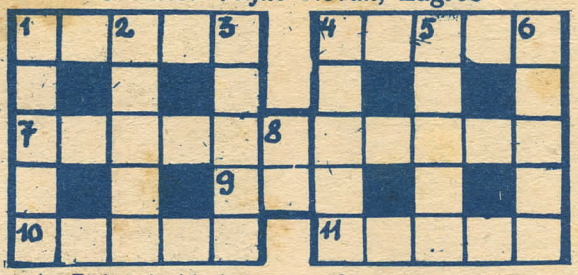

Vodoravno: 1. Dalmatinski knez. 4. Dio tijela (plural). 7. Rijeka u Italiji. 9. Lice iz biblije. 10. Mjesto u Hrvatskoj (ć = č). 11. Žensko ime.

Okomito: 1. Bosanski pjesnik. 2. Pletivo za košare. 3. Tursko ime. 4. Geometrijski likovi. 5. Kupalište (dial.). 6. Pojam iz elektrolize. 8. Uzvik.

2. Akrostih

Sastavio *Božidar Paja*, Zdenčina

— Mara — Ica
— alava — lan
— lija — adica
— ama

Prva slova daju ? ?

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji" najkasnije do 8. rujna. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se žrijebom podijeliti na koncu tromjesečja

ODGONETKE

ODGONETKE IZ 23. BROJA »OBITELJI«

1. Križaljka. Vodoravno: 1. Oči. 4. Top. 7. Mak. 10. Ham. 11. Paros. 12. Ara. 13. Vaš. 15. Uri. 16. Ljudevit Gaj. 19. Ti. 20. Moj. 21. Par. 22. As. 23. Val. 24. Kad. 25. Su. 27. Taj. 29. Rab. 30. Ja. 31. Hercegovina. 34. Osa. 35. Mir. 36. Ada. 37. Ortak. 39. Car. 41. Lav. 42. Ain. 43. Aca.

Okomito: 1. Oh. 2. Čavli. 3. Imaj. 4. Tadej. 5. Or. 6. Polip. 7. Mara. 8. Azija. 9. Ka. 14 Sumatra. 15. Ugrabim. 17. Dolac. 18. Takav. 26. Uhoda. 28. Jetra. 29. Roman. 30. Jarac. 32. Esav. 33. Nica. 36. Al. 38. Ti. 40 Ra.

2. Logogrif. Pleća — plaća — pluća.

ODGONETKA IZ 24. BROJA »OBITELJI«

Križaljka. Vodoravno: 1. Aron. 5. Oborina. 10. Mi. 12. Ako. 15. Naramak. 18. Trenutak. 20. Sokoliti. 24. Sirota. 25. Zima. 26. Tabani. 27. Ak'. 29. Karakteran. 31. La. 32. Novica. 35. Mužar. 36. Opetovati. 39. Kaša. 40. Apenini. 41. Ac.

Okomito: 2. Ro. 3. Ob. 4. Non. 6. Ra. 7. Iz. 8 Nas. 9. Amo. 10. Mesara. 11. Rabini. 12. Atom. 13. Kata. 14. Oka. 16. Ak'. 17. Kozaci. 18. Ti. 19. Uran. 21. Lira. 20. Ima. 23. Takmac. 24a. Halo. 26. Teža. 28. Kapa. 29. Kiti. 30. Tuš. 32. Non. 33. Ovi. 34. Van. 37. Ep. 38. Te. 39. Kao.

NAGRAĐENI ODGONETAČI ZA II. TROMJESEČJE.

Žrijebom su nagrađeni za II. tromjesečje ovi odgonetači: 1. Zvonimir Bego iz Šibenika, jednom urom; 2. Radovčić Marin iz Šibenika, jednom društvenom igrom; 3. Cvrlje Vjekoslav iz Šibenika, s 5 knjiga; 4. Rudolf Gruden iz Karlovca, s 4 knjige; 5. Zlatan Sažunić iz Sarajeva, s 3 knjige; 6. Matenda Petar iz Splita, s 2 knjige; 7. Lučić Josip iz Martinske Vesi, s 2 knjige i 8. Musić Eduard iz Sušaka, s 1 knjigom.

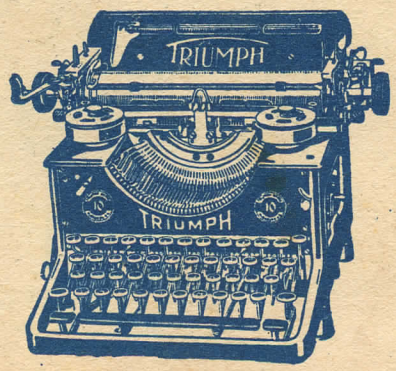

Vrhunac savršenosti!

Veliki kao i mali novi modeli 1931.

Triumph

pisaći strojevi.

Samoprodaja:

Pavao Patrčević, Zagreb.

Petrinjska ulica 35. Telefon 56-78.